

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media

MD-2073, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 105

www.parlament.md

7 noiembrie 2017

CEM 6 nr. 395

RAPORT

**la proiectul de lege pentru modificarea și completarea
Legii monumentelor de for public nr. 192 din 30 septembrie 2011**

(nr. 259 din 03.08.2017)

Lect. II

Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media a examinat proiectul de lege nominalizat și reieșind din atribuțiile și competențele funcționale, comunică următoarele.

Proiectul de lege a fost examinat în lectura I la data de 05.10.2017. Obiecțiile și propunerile deputaților parvenite au fost luate în considerație la definitivarea proiectului, textul căruia a fost revăzut, iar modificările și completările operate sunt reflectate în sinteza propunerilor și obiecțiilor, anexă a prezentului raport. Au fost, de asemenea, operate modificări de ordin redacțional, care se conțin în proiectul redactat.

În contextul celor menționate, Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media cu votul unanim al membrilor prezenți în ședință (**8 –"pro"**), a decis să propună proiectul de lege (**nr. 259 din 03.08.2017**) pentru adoptare în lectura a doua, inclusiv cu amendamentele acceptate și textul proiectului redactat.

Președintele Comisiei

Vladimir HOTINEANU

LEGE

pentru modificarea și completarea Legii monumentelor de for public nr. 192/2011

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Articol unic. – Legea monumentelor de for public nr. 192/2011 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2011, nr. 197–202, art. 569) se modifică și se completează după cum urmează:

1. Articolele 2 și 4 vor avea următorul cuprins:

„Articolul 2. Noțiuni de bază

În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni semnifică:

monumente de for public – bunuri imobile opere de artă plastică monumentală (compoziții spațial-volumetrice, statui, busturi, plăci comemorative cu relief sculptural, troițe, cruci), împreună cu terenul delimitat pentru ele, avînd caracter decorativ, comemorativ sau religios, amplasate în spații publice, pe terenuri aflate în domeniul public al statului ori al unităților administrativ-teritoriale;

teren al monumentului de for public – teren/suprafață de pămînt special delimitată, pe care este amplasată opera de artă plastică monumentală, conținînd, parțial sau integral, amenajarea specifică aferentă, care este parte integrantă a monumentului (îngrădiri decorative, răzoare, gazon, accesuri, denivelări în trepte etc.);

zonă de protecție a monumentului de for public – spațiu cu regim special de protecție, stabilit de jur-împrejurul terenului monumentului de for public pentru a asigura protejarea și punerea lui în valoare, accesul fizic și vizual la acesta.”

„Articolul 4. Statutul de monument de for public

(1) Statutul de monument de for public se atribuie doar operelor de artă plastică monumentală a căror edificare în spații publice s-a realizat în conformitate cu prevederile prezentei legi.

(2) Pentru operele de artă plastică monumentală edificate anterior intrării în vigoare a prezentei legi, statutul de monument de for public se atribuie doar în cazul în care plasarea acestora în spațiul public s-a realizat în conformitate cu prevederile legale din domeniu în vigoare la data edificării.

(3) Sînt asimilate monumentelor de for public operele de artă plastică monumentală realizate în tehnica mozaicului, picturii murale sau a reliefului, executate pe fațadele clădirilor cu acces vizual în spațiul public.

(4) Operele sculpturale figurative sau neconvenționale (obiecte, statui, forme) care nu reprezintă/comemorează o persoană istorică concretă sau un eveniment/moment istoric, de dimensiuni reduse, fără soclu, amplasate direct pe suprafața pămîntului, pavajului, fără organizarea/modificarea specifică a spațiului antropic/natural aferent, nu dispun de statutul de monument de for public.

(5) Se interzice edificarea pe terenuri aflate în proprietate privată a operelor de artă plastică monumentală care pot fi vizibile în spațiul public, precum și a celor care pot fi vizitate liber.

(6) Operele monumentale amplasate în cimitire nu se află sub incidența prezentei legi.”

2. La articolul 6 alineatul (2), sintagma „Ministerului Culturii” se substituie cu sintagma „Ministerului Educației, Culturii și Cercetării”.

3. Articolul 7:

la alineatul (2), sintagma „Ministerului Culturii” se substituie cu sintagma „Ministerului Educației, Culturii și Cercetării”;

la alineatul (3), sintagma „Ministerul Culturii” se substituie cu sintagma „Ministerul Educației, Culturii și Cercetării”, iar în final se completează cu textul

„ , în modul stabilit de legislația privind autorizarea executării lucrărilor de construcție”;

articolul se completează cu alineatele (8) și (9) cu următorul cuprins:

„(8) Mozaicurile, picturile murale sau reliefurile pe fațadele clădirilor cu acces vizual în spațiul public se realizează în baza deciziei administrației publice locale competente teritorial și în corespundere cu proiectul avizat de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării.

(9) Instalarea în spațiul public a operelor sculpturale prevăzute la art. 4 alin. (4) și asigurarea ținutei lor artistice țin de competența exclusivă a autorităților administrației publice locale de nivelul întâi.”

4. Articolul 8 va avea următorul cuprins:

„Articolul 8. Zona de protecție

(1) Fiecare monument de for public dispune de zonă de protecție, care se desfășoară perimetral, de jur-împrejurul terenului monumentului de for public, pe o rază de la 50 la 100 de metri. Pentru monumentele de for public care nu dispun de teren propriu, cum ar fi plăcile comemorative, zona de protecție se stabilește începînd de la suprafața construcției pe care ele sînt amplasate, pe o rază de minimum 20 de metri.

(2) Traseul exact al zonei de protecție se stabilește prin intermediul planului zonei de protecție a monumentului de for public. Delimitarea se operează pe baza reperelor topografice, geografice sau urbanistice, ținînd cont de particularitățile cadrului urbanistic și/sau natural existent (hotare proprietăți/unități cadastrale, relief etc.). Planul zonei de protecție este parte componentă a documentației de proiect privind edificarea monumentului de for public, precum și a dosarului de inventariere a monumentului de for public. Zona de protecție a monumentului de for public se reflectă în mod obligatoriu în documentația de urbanism a localității. Metodologia de delimitare a traseului zonei de protecție se aprobă prin ordinul ministrului educației, culturii și cercetării.

(3) În caz de intersectare, prin suprapunere parțială, a zonelor de protecție a două sau mai multe monumente de for public, pentru aceste monumente se instituie o zonă unificată de protecție, în documentația urbanistică fiind marcat hotarul unic exterior al acestei zone.

(4) În planurile și regulamentele de urbanism, aprobate și avizate conform legislației în vigoare, vor fi prevăzute reglementări speciale de construire în zonele

de protecție a monumentelor de for public. În zona de protecție pot fi instituite servituți de utilitate publică.”

5. Articolul 10:

la alineatul (1), cuvintele „organism științific” se substituie cu cuvintele „organism metodico-științific”, iar sintagma „Ministerul Culturii” – cu sintagma „Ministerul Educației, Culturii și Cercetării”;

la alineatul (3), textul „Ministerului Culturii, prin ordin al ministrului culturii,” se substituie cu textul „Ministerului Educației, Culturii și Cercetării, prin ordin al ministrului educației, culturii și cercetării,”.

6. La articolul 13:

în denumire, sintagma „Ministerului Culturii” se substituie cu sintagma „Ministerului Educației, Culturii și Cercetării”;

la alineatul (1), sintagma „Ministerul Culturii” se substituie cu sintagma „Ministerul Educației, Culturii și Cercetării”;

alineatul (2):

în partea introductivă, sintagma „Ministerul Culturii” se substituie cu sintagma „Ministerul Educației, Culturii și Cercetării”;

litera a) va avea următorul cuprins:

„a) elaborează și aprobă Regulamentul privind registrul național și registrele locale ale monumentelor de for public, precum și alte regulamente și indicații metodologice în vederea completării cadrului juridic din domeniul monumentelor de for public;”

alineatul se completează cu literele a¹) și b¹) cu următorul cuprins:

„a¹) elaborează Registrul național al monumentelor de for public și îl înaintează spre aprobare Parlamentului;”

„b¹) ține Baza națională de date privind monumentele de for public;”

la litera c), cuvintele „la fiecare trei ani” se substituie cu cuvintele „în bază de liste adiționale”.

7. La articolul 14:

alineatul (1):

în partea introductivă, după cuvintele „de nivelul al doilea” se introduce textul „și autoritățile administrației publice ale UTA Găgăuzia”;

alineatul se completează cu litera b¹) cu următorul cuprins:

„b¹) remit Ministerului Educației, Culturii și Cercetării un exemplar al dosarelor de inventariere a monumentelor de for public, în format electronic, în vederea completării Bazei naționale de date privind monumentele de for public;”

alineatul (2):

litera a) se completează în final cu textul „, precum și decizii de modificare a acestora sau de abrogare”;

alineatul se completează cu literele a¹) și a²) cu următorul cuprins:

„a¹) atribuie terenuri pentru edificarea monumentelor de for public;

a²) emit autorizații de construire privind conservarea, restaurarea sau edificarea monumentelor de for public și amenajarea terenului aferent;”

la litera d), sintagma „Ministerul Culturii” se substituie cu sintagma „Ministerul Educației, Culturii și Cercetării”.

8. La articolul 15 litera c), sintagma „Ministerul Culturii” se substituie cu sintagma „Ministerul Educației, Culturii și Cercetării”.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

ЗАКОН

о внесении изменений и дополнений в Закон о памятниках, возведенных в общественных местах № 192/2011

Парламент принимает настоящий органический закон.

В Закон о памятниках, возведенных в общественных местах № 192/2011 (Официальный монитор Республики Молдова, 2011 г., № 197–202, ст. 569) внести следующие изменения и дополнения:

1. Статьи 2 и 4 изложить в следующей редакции:

«Статья 2. Основные понятия

В настоящем законе используются следующие понятия:

памятники, возведенные в общественных местах – недвижимые объекты–произведения монументального искусства (объемно-пространственные композиции, статуи, бюсты, мемориальные доски со скульптурным рельефом, распятия, кресты), вместе с отведенной для них территорией, имеющие декоративный, мемориальный или религиозный характер, расположенные в общественных местах, на землях, находящихся в публичной собственности государства или административно-территориальных единиц;

территория памятника, возведенного в общественном месте – специально отведенные участок/площадь земли, на которых расположено произведение монументального искусства, частично или полностью включая прилегающее характерное обустройство, которое является неотъемлемой частью памятника (декоративные ограждения, клумбы, газоны, дорожки, ступени и др.);

охранная зона памятника, возведенного в общественном месте – пространство со специальным охранним режимом, установленное вокруг территории памятника, возведенного в общественном месте, в целях обеспечения его сохранения, использования, физического и визуального доступа к нему.»;

«Статья 4. Статус памятника, возведенного в общественном месте

(1) Статус памятника, возведенного в общественном месте, присваивается только произведениям монументального искусства, сооружение которых в общественных местах осуществлено в соответствии с положениями настоящего закона.

(2) Произведениям монументального искусства, сооруженным до вступления в силу настоящего закона, статус памятника, возведенного в общественном месте, присваивается лишь в случае, если их размещение в общественном месте было произведено в соответствии с законодательными положениями в данной области, действовавшими в период их сооружения.

(3) К памятникам, возведенным в общественных местах, приравниваются произведения монументального искусства, выполненные в технике мозаики, росписи или рельефа на фасадах зданий с визуальным выходом в публичное пространство.

(4) Не изображающие или не посвященные какой-либо конкретной исторической личности или какому-либо историческому событию/моменту фигуративные или нетрадиционные скульптурные работы (предметы, статуи, формы), имеющие небольшие размеры, без постамента, установленные непосредственно на поверхности земли или на основании, без специально организованного/измененного прилегающего антропогенного/природного пространства, не обладают статусом памятника, возведенного в общественном месте.

(5) Сооружение произведений монументального искусства, которые могут быть видны в публичном пространстве, а также тех, которые могут свободно посещаться, на землях, находящихся в частной собственности, запрещается.

(6) Монументальные работы, находящиеся на кладбищах, не подпадают под действие настоящего закона.».

2. В части (2) статьи 6 слова «с Министерством культуры.» заменить словами «с Министерством образования, культуры и исследований.».

3. В статье 7:

в части (2) слова «Министерства культуры» заменить словами «Министерства образования, культуры и исследований»;

в части (3) слова «Министерством культуры» заменить словами «Министерством образования, культуры и исследований», а в конце дополнить часть словами «в порядке, установленном законодательными положениями о разрешении выполнения строительных работ.»;

дополнить статью частями (8) и (9) следующего содержания:

«(8) Мозаики, росписи, рельефные панно на фасадах зданий с визуальным выходом в публичное пространство выполняются на основании решения территориально компетентного органа местного публичного управления по проекту, согласованному с Министерством образования, культуры и исследований.

(9) Установка в общественном месте скульптурных работ, предусмотренных частью (4) статьи 4, и обеспечение соответствующего художественного уровня таковых относятся к исключительной компетенции органов местного публичного управления первого уровня.».

4. Статью 8 изложить в следующей редакции:

«Статья 8. Охранная зона

(1) Каждый памятник, возведенный в общественном месте, располагает вокруг территории памятника по периметру охранной зоной радиусом от 50 до 100 метров. Для памятников, не имеющих собственной территории, – таких как мемориальные доски – охранная зона определяется начиная от поверхности строения, на котором они установлены, радиусом не менее 20 метров.

(2) Точная граница охранной зоны определяется планом охранной зоны памятника, возведенного в общественном месте. Разграничение осуществляется на основе геодезических, географических или градостроительных ориентиров, с учетом особенностей существующей градостроительной и/или природной среды (границы собственности/кадастровых единиц, рельеф и т.д.). План охранной зоны является неотъемлемой частью проектной документации по установке памятника, возводимого в общественном месте, а также инвентарного дела памятника, возведенного в общественном месте. Охранная зона памятника, возведенного в общественном месте, в обязатель-

ном порядке отражается в градостроительной документации населенного пункта. Методология определения границ охранной зоны утверждается приказом министра образования, культуры и исследований.

(3) В случае частичного наложения охранных зон двух и более памятников, возведенных в общественном месте, для них устанавливается единая охранная зона с обозначением при этом единой внешней границы этой зоны в градостроительной документации.

(4) В градостроительных планах и регламентах, утвержденных и согласованных в соответствии с действующим законодательством, предусматриваются специальные нормы строительства в охранных зонах памятников, возведенных в общественных местах. В охранной зоне могут устанавливаться публичные сервитуты.».

5. В статье 10:

в части (1) слова «научным органом» заменить словами «научно-методическим органом», а слова «при Министерстве культуры.» – словами «при Министерстве образования, культуры и исследований.»;

в части (3) слова «министра культуры» заменить словами «министра образования, культуры и исследований», а слова «Министерства культуры» – словами «Министерства образования, культуры и исследований».

6. В статье 13:

в наименовании статьи слова «Министерства культуры» заменить словами «Министерства образования, культуры и исследований»;

в части (1) слова «Министерство культуры» заменить словами «Министерство образования, культуры и исследований»;

в части (2):

во вводной части слова «Министерство культуры» заменить словами «Министерство образования, культуры и исследований»;

пункт а) изложить в следующей редакции:

«а) разрабатывает и утверждает Положение о национальном и местных реестрах памятников, возведенных в общественных местах, а также другие

положения и методические указания, необходимые в целях пополнения правовой базы в области памятников, возведенных в общественных местах;»;

дополнить часть пунктами а¹) и б¹) следующего содержания:

«а¹) составляет Национальный реестр памятников, возведенных в общественных местах, и представляет его на утверждение Парламенту;»;

«б¹) ведет Национальную базу данных о памятниках, возведенных в общественных местах;»;

в пункте с) слова «актуализирует каждые три года» заменить словами «на основании дополнительных списков актуализирует».

7. В статье 14:

в части (1):

после слов «второго уровня» дополнить вводную часть словами «и органы публичного управления АТО Гагаузия»;

дополнить часть пунктом б¹) следующего содержания:

«б¹) передают Министерству образования, культуры и исследований в электронной форме экземпляр инвентарных дел памятников, возведенных в общественных местах, в целях пополнения Национальной базы данных о памятниках, возведенных в общественных местах;»;

в части (2):

пункт а) дополнить словами «, а также решения об изменении таких решений или признании их утратившими силу;»;

дополнить часть пунктами а¹) и а²) следующего содержания:

«а¹) выделяют земельные участки для сооружения памятников, возводимых в общественных местах;

а²) выдают разрешения на строительство в случае консервации, реставрации или установки памятников, возведенных в общественных местах, и обустройства прилегающей территории;»;

в пункте d) слова «Министерство культуры» заменить словами «Министерство образования, культуры и исследований».

8. В пункте с) статьи 15 слова «Министерство культуры,» заменить словами «Министерство образования, культуры и исследований,».

ПРЕДСЕДАТЕЛЬ ПАРЛАМЕНТА

SINTEZA PROPUNERILOR SI OBIECTIILOR

la proiectul de lege pentru modificarea și completarea
Legii monumentelor de for public nr.192 din 30 septembrie 2011
(nr. 259 din 03.08.2017)

Nr. d/o	Punctul din proiect	Autorul propunerii sau obiectiei	Punctul din proiect supus modificării	Conținutul propunerii	Decizia finală asupra propunerii
1.	„Articolul 2. Noțiuni de bază În sensul prezentei legi următoarele noțiuni semnifică:	Direcția generală juridică	a) <i>monumente de for public</i> – bunuri imobile: opere de artă plastică monumentală (compoziții spațiale-volumetrice, statui, busturi, plăci comemorative cu relief sculptural, troițe, cruci), împreună cu terenul delimitat pentru ele, având caracter decorativ, comemorativ sau religios, amplasate în spații publice, pe terenuri aflate în domeniul public al statului ori al unităților administrativ-teritoriale, excluzându-se cele amplasate în cimitire și busturile	Se propune modificarea definiției pentru noțiunea „ monumente de for public ” sintagma ”... amplasate în spații publice pe terenuri aflate în domeniul public al statului ori unităților administrativ-teritoriale, excluzându-se cele amplasate în cimitire și cele amplasate pe terenurile persoanelor fizice și juridice ce nu pot fi și văzute sau vizitate liber.” Se propune următoarea redacție:”... amplasate exclusiv în spații publice pe terenuri aflate în domeniul public al statului ori unităților	Se acceptă parțial Definiția monumentelor de for public este conformă prevederilor internațional recunoscute în domeniu. În același context, referința la operele sculpturale “amplasate pe terenurile persoanelor fizice sau juridice care nu pot fi văzute sau vizitate liber”, este menită a exclude situațiile de înălțare a unor monumente (pe loturi de pământ din afara spațiilor publice) cu impact vizual asupra spațiului public sau prin asigurarea accesului liber dinspre spațiul public, fapt care contravine flagrant prevederilor legale în

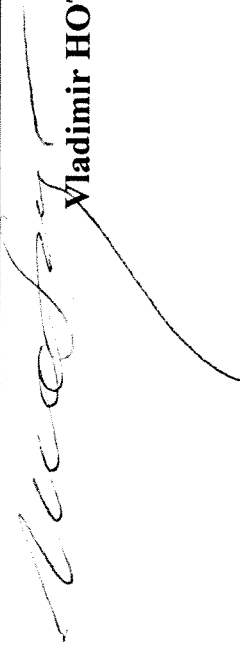
			terenurile persoanelor fizice și juridice ce nu pot fi văzute sau vizitate liber.	administrativ-teritoriale, excluzându-se cele amplasate în cimitire.”	domeniul respectiv. Totodată, pentru exactitatea/claritatea definiției, sintagma ”amplasate în spații publice, pe terenuri aflate în domeniul public” se expune în redacția: ”amplasate în spații publice, pe terenuri de pământ aflate în domeniul public”.
2.	Art. 2	Deputat Nae-Semion Pleșca		La litera a) articolul unic alineatul 1 al proiectului de modificat sintagma „ <i>monumente de for public</i> – bunuri imobile:” cu sintagma „ <i>monumente de for public</i> – bunuri imobile pe care sunt amplasate ...”	Nu se acceptă În varianta propusă, accentul este trecut pe suportul operei sculpturale, fapt care conduce la non-sens. Or, definiția din proiectul de lege se încadrează perfect în prevederea alin. 2 art. 288 a Codului Civil, și anume: “La categoria de bunuri imobile se rapoartă terenurile, porțiunile de subsol, obiectele acvatică separate, plantațiile prinse de rădăcini, clădirile, <u>construcțiile și orice alte lucrări legate solid de pământ</u> , precum și tot ceea ce, în mod natural sau artificial, este <u>încorporat durabil în acestea</u> , <u>adică bunurile a căror deplasare nu este posibilă fără a se cauza</u>

					prejudicii considerabile destinației lor.”
3.	Articolul 7: Înființarea monumentelor de for public	Direcția generală juridică	(5) Strămutarea, desființarea monumentelor de for public sau abrogarea/modificarea hotărârilor de Guvern de înființare a monumentelor de for public se efectuează urmînd procedura legală descrișă la alin. (1), (2) și (3).	La propunerea din proiect pentru alin.(5) art. 7 trebuie eliminată. Normele expuse la alin.(1)-(3 art. (7) din legea în vigoare, prin conținutul său legislativ exprimă modalitatea de înființare și desființare a monumentelor de for public, dar și autoritatea competentă care poate aviza și adopta decizii, iar aplicarea prevederilor este una obligatorie.	Se acceptă Alin. (5) al art. 7 este eliminat.
4	Art. 7	Deputat Nae- Semion Pleșca		Articolul 7 al Legii monumentelor de for public nr. 192 din 30 septembrie 2011 de completat cu alineatul 8 cu următorul cuprins: Înființarea și înregistrarea monumentelor de for public în registrul bunurilor imobile se efectuează cu titlul gratuit	Nu se acceptă Propunerea nu este fundamentată din punct de vedere economic
5.	Art. 10, alin (3)	Deputat Elena Bacalu	(3) Numirea membrilor Consiliului se face la propunerea direcției de specialitate a Ministerului Culturii,	A se completa la final cu textul “care include și un reprezentant al UTA Găgăuzia”	Nu se acceptă Consiliul pentru monumente de for public se completează după principiul de competență în domeniu și nu

			<p>prin ordin al ministrului culturii, pentru un mandat de 3 ani.</p>	<p>după principiul de reprezentativitate teritorială sau de alt gen. Condițiile formării Consiliului sunt stabilite prin decizie de Guvern. Conform Regulamentului aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 851 din 13.11.2012: Consiliul este format din „artiști plastici, arhitecți, specialiști din domeniul artelor vizuale, cercetători și/sau critici de artă, recunoscuți pentru competența profesională, precum și experți funcționari publici din cadrul direcției de specialitate a Ministerului Culturii”.</p>
<p>6.</p>	<p>Art. 13</p>	<p>Deputat Elena Bacalu</p>		<p>Se acceptă în contextul redactării alin. (1) al art. 14 din lege. La alineatul (1), art. 14: se completează după cuvintele “de nivelul al doilea” cu sintagma “și ale UTA Găgăuzia” și în continuare după text.</p>

			<p>și întreținerea monumentelor de for public; (2) Comitetul Executiv al UTA Găgăuzia:</p> <p>a) elaborează registrul monumentelor de for public de categoria B; b) realizează evidența detaliată, prin dosare de inventariere, și asigură protejarea monumentelor de for public de categoriile A și B situate în raza teritorială a UTA Găgăuzia;</p> <p>c) înaintează candidatură reprezentantului UTA Găgăuzia în Consiliul Național pentru monumnte de for public; d) remite Ministerului Educației, culturii și cercetării un exemplar al dosarelor de inventariere a monumentelor de for public, în format electronic, în vederea completării bazei de date a monumentelor de for public.”</p>
--	--	--	--

Președintele Comisiei

Vladimir HOTINEANU